

POUČROK ZÁPADU

Založen 1871.

Omaha, Neb., ve středu, dne 31. července 1907.

Ročník XXXVII--Číslo 1.

Zprávy americké.

HAYWOOD OSVOBOZEN.

Porota rozhodla, že vražda Steunenberga, jež spáchána byla Orchardem, nestala se pod vlivem inspirací Haywoodových.

Haywood propuštěn na svobodu a odebral se k svojí rodině.

Porota, v jejíž rukou náležel se osud Williama D. Haywooda, vůdce a sekretáře Západní Federace Hornické, obviněného ze spolupráce s vražedníkem Steunenberga, po dlouhé poradě, přes 12 hodin trvající, vynesla rozsudek, jímž Haywood z těžkého obvinění se osvobozuje. Porota dlouho nemohla se shodnouti na konečném rozsudku. Venku a v celém dělnickém světě bylo ohromné napětí. Každou chvíli telegrafické zprávy oznamovaly různé domněnky. V jednu chvíli zprávy oznamovaly, že pro odsouzení Haywooda bylo 9 porotců, pro osvobození pouze 3, leč další zprávy oznamovaly opět, že 7 porotců je pro osvobození, 5 pak pro odsouzení. Zprávy ty však nebyly odůvodněny. Sami porotci měli úkol neobyčejně těžký. Byli si předobře vědomi veliké své zodpovědnosti a proto s rozsudkem svým vyšli na světlo po dlouhé poradě. Porotce Robinson, staře 72letý, během poroty upadl do mlh. Konečně přece jen porota se shodla již k ránu na rozsudek. Krásné, slunečné nedělní jitro uvítalo Haywooda jako svobodného muže. První cesta jeho vedla jej k starší matce, která následkem rozdílnosti během procesu, onemocněla. Zpráva, že Haywood byl osvobozen, byla zejména mezi dělnictvem přijata s radostným uspokojením. Zvláštní vydání listů šla na dračku, neboť nebylo takřka člověka v zemi, kdo by se o tento soud nezajímal. Třeba ještě podotknouti, že dělnictvo chystalo se k velikému protestu, kdyby byl Haywood byl uznán vinným. Haywood odsouzený rozhodně byl by kapitalistům nebezpečnějším, nežli Haywood osvobozený.

Hrozná katastrofa na tichomořském pobřeží.

S neděle na pondělěk minulého týdne mezi 12 a 1 hod. v noci udála se na Tichomořském oceánu nedaleko Shelter Cove na kalifornském pobřeží hrozná katastrofa, již padlo za oběť více než 100 lidí. Parník Columbia, plující ze San Franciska, srazil se s dřevěným parníkem San Pedro a následkem toho parník Columbia během 8 minut utonul pod vodou. Srážka udála se v čase velké a husté mlhy a parník San Pedro vrazil do levého boku lodě Columbie největší prudkostí, takže způsoben byl otvor, více než 7 stop veliký. Cestující v té době pohrouženi byli v tichý a pokojný spánek. Po srážce mnozí vypadali z postelí a nastal veliký zmatek. Všichni snažili se dostat na palubu a v nastalé panice mnoho lidí bylo poslápano. Dle prvních zpráv parník Geo. W. Elder připlul do přístavu města Eureka se 107 zachráněnými cestujícími a s 37 námořníky. Parník Elder přivekl do přístavu po té srážce poškozenou loď. Dle udání na parniku Columbia bylo v kabinách 78 mužů a 90 žen, v mezpalubí 20 mužů a jedna žena, dohromady 189 lidí. Zprávy ty však nebyly správné. Noční strážník kajutních cestujících dříve nevyšel na palubu, dokud všechny cestující neuvědomili o nebezpečí utonutí. Kapitán Doran a první důstojník Whitney zůstali na lodi a utopili se. Když loď Columbia klesala pod vodu, parník kotel vybuchl a velikým rachotem. Ta měla za následek, že loď tak rychle neklesala a mnozí získali příležitost zachránit se. Důstojník loď San Pedro přičinil celé této nehody avšak na důstojníky parniku Columbie. Jejich nepozorností zavineána byla srážka. Mezi potopenými cestujícími nacházeli se také velké množství učitelů z východu, které náhodně se konvence vzdělávacího spolku, odhývané v Los Angeles, Cal. Parník Columbia byl stavěn ze železa a měl 2,722 tun nosnosti a po-

staven byl v r. 1880 v Chester, Pa. Náležel San Francisco a Portland paroplavební společnosti. Byl 308 stop dlouhý, 38 vysoký. Loď San Pedro je dřevěná, má 456 tun nosnosti a postavena byla v Aberdeen, Wash., v roce 1889. Je 163 stop dlouhá a 34 stopy vysoká.

Veliké železniční neštěstí.

Veliká nehoda potkala 800 dělníků, pracujících v železničních dílnách města Ionia, předminulé soboty na cestě do Detroit, Mich. Dělníci tito uspořádali totiž výlet do Detroit, kamž odebrali se zvláštním vlakem, který jel rychlostí 60 mil za hodinu. Nedaleko Salemu u křižovatky k Washburn vrazil tento zvláštní vlak do vlaku nákladního. Srážka byla tak prudká, že nákladní vlak a parostroj rozbity byly na třísky a vozy s výletníky skupily se na hromadu, mnohé se převrhly a několikrát obrátily se na náspu. Na místě zůstalo ležeti 31 lidí mrtvých a velké množství raněných, z nichž někteří ranění byli smrtelné. Nářek a vzdechy raněných rozléhaly se na všech stranách. Sotvaže někteří se vzpamatovali, chopili se práce zachraňovací. Pomáhali nešťastníkům z pod troskek, neboť byla obava, že tyto vzplanou. Přehinou hrozného tohoto neštěstí je vlna mužstva, jež nalézala se na nákladním vlaku. Nákladní vlak měl vykřati, ale proč se tak nestalo, nikdo neví.

Japonsko-americký konflikt u konce.

Velmi mnoho křiků nadávalo se s japonsko-americkou otázkou. Noviny se vši určitostí oznamovaly, že válka je nezbytná. Válka s Japonskem, hlásaly tužnými písmeny do světa americké časopisy. Válka s Amerikou, volali z druhé strany oceánu Pacifické Japonce. Něco snad v tom přew jen muselo být. Že i strýček Sam považoval situaci za vážnou, nejlépe lze souditi z toho, že posláno bylo válečné loďstvo na dálný východ. A že Japonci měli rovněž nějaké vážné úmysly o tom svědčí ta okolnost, že se horouzně připravovali k válce. Leč poměry se rychle mění. Amerika tím, se hleděla se proti všem případům zajistiti, znárodně nechladiha bojechtivost Japonců. Dále byla tu vážná koreánská záležitost, která Japoncům dala dost práce doma. Japonci za stávající okolností s Amerikou válku by nechtěli mít a rovněž i Spoj. Státům do války valně se nechce. Spor, který hrozil způsobiti válku, byl zažehán, když ne definitivně, tož tedy aspoň na čas. Ztichl americký tisk, ztichly i noviny japonské. Můžeme tedy prozatím docela klidně spáti.

Bryan mluví už jinak.

Když W. J. Bryan vrátil se ze svých cest, věřil velice pevně v to, že demokratická strana při příštích prezidentských volbách může jen tehdy zvítěziti, bude-li pro povládání železnic. Nyní však již mluví docela jinak. Proti povládání železnic postavil se hlavně jh, který nechce souhlasiti s myšlenkou tou pouze z té příčiny, že po tom poživali by na dráhách černosti stejného práva jako běloši. Na jihu, jak známo, černosti mezi bělochy mchati se nesmí a na druhé straně běloši nemichají se mezi černochy. Jihane toto roztrídění chtějí si zachovati a z té příčiny nechtí o povládání drah ani slyšeti. Jih je hlavní baštou demokratickou a Bryan dobře ví, že nesmí si jej pohrbvat. Z té příčiny od požadavku povládání drah upustil. Prohlašuje, že se o tom jednati ani nemůže, poněvadž lid, nejna pro to dosti zralý, nepřeje si toho. Proto prohlásil se prozatím pro požadavek lapiti kontroly nad železnicemi. Jsou sice příjaty zákony, kterými nařizuje se přísnější kontrola nad železnicemi, ale tato nařazení neprovádějí se tak, jak by bylo žádoucí. Dvacet let př je tomu, co ustanovena byla státní komise mezi státního obchodu, jež měla prováděti jistou kontrolu nad drahami. Deset let to trvalo, než konečně přišlo se k náhledu, že komisi nebyla dána dosti velká moc a dalších deset let bylo třeba k tomu, nežli ona většinou komisi té byla dána. Je tudíž na blbědi, že kontrola nad železnicemi není dostatečně dosud a že je třeba pracovati k tomu, aby bylo docíleno takové kontroly, která by i lidu vyhovovala.

Haywoodův soud.

Veliký dojem na všechny učinila obhajovací řeč Clarence Darrowa, obhájce z vraždy obviněného Haywooda, která promluvena byla ve středu minulého týdne. Darrow řečnil po celé 3 hodiny a žádal důrazně buď odsouzení, nebo propuštění obžalovaného. Brilantní řeč svoji skončil takto: "Vy, páni porotci, nejste zbabělci a rovněž Haywood není zbabělelem. Neděkoval bych vám, kdybyste uznali jej viným ze zabiti a odsoudili jej k pokute \$5,000. Vražda Steunenbergova byla promyšlená, chladnokrevná a nanějšv zbabělá. Jestliže obžalovaný zaměstnával ve své úřadovně v Denver vraha Orcharda jenom proto, aby tento přišel sem a vyprávěl o své hanebné práci, tedy oběste jej. Jiné nemůžete učiniti. On je vinný, můžete-li tak říci dle vašeho vlastního svědomí a jestliže můžete uvěřiti výpovědím Orchardovým. On podstoupil mnohé boje se svými pronárodovatelci, kteří pronásledují jej i při tomto soudu. On potýkal se s nimi v mnohých bojích otevřeně. On jistě není zbabělelem. Jestliže má zemřiti, tož zemře jako žil, směle proti nepříteli. Je buď neviným, nebo viným. Jestliže je viným, nemám, co bych zaň více řekl." Tak skončil Darow a zprávy praví, že řeč jeho působila dobrým dojmem u poroty.

ČESKÁ AMERIKA.

Krajan vynálezcem.

Před časem zmínili jsme se o vynálezce nové liditelné vzducholodi, která jest dílem krajana G. G. Schwabka, přítomně zdržujícího se v Baltimore, Md. Jak nám pan Schwabek sděluje, dostal právě na plány své vzducholodě patent. Z nedostatku kapitálu však musí rozdělané práce zanechat a sehnat potřebné peníze, aby práci svoji mohl dokončiti. Z té příčiny krajan Schwabek nechá vytknouti plány svého vynálezu a prodává je po 10e každému, kdo u něho se přihlásí. Spolkům při hromadné objednávce poskytuje slevu. Adresa je G. Schwabek, 714 N. Caroline St., Baltimore, Md.

Úmrtí starého osadníka.

(Naše zvláštní sdělení.)
New Prague, Minn., 24. července. — V nedělí odebral se do krajů, odkud není více návratu, jeden z nejstarších osadníků Helena townshipu, krajan Frank Novotný. Zesnulý krajan narodil se v Čechách v roce 1855 a do Ameriky přišel v roce 1862. Nejprve usadil se v Lanesburg townshipu, kdež po 12 let snažil nepřijemnosti a strasti, jež byly prvním osadníkům údělem. Na to přestěhoval se do Helena townshipu, kdež žil až do dnešní doby. Byl to z míry dobrý krajan, pro své upřímné srdce, mírnou povahu a zkušenost všeobecně vážen nejen mezi krajanu, ale i mezi osadníky jinonárodními. Mnoho ve svém životě zažil, mnoho zkusil a proto jeho slovo mělo vždy váhu. Zanechává po sobě 6 dětí, Johna, Franka, Josefa, Václava, Emmu a Kristýnu. Všechny dívky jsou domá, vyjímaje Franka, který žije kdesi na západě. Zesnulý byl členem Katolického Dělníka, u něhož byl na \$2,000 pojistěn. Pohřeb jeho odbyl se za přehojného účastenství v úterý ráno. Pohřební obřady vykonány byly rev. J. K. Čermákem.

Bílek obrací se k české veřejnosti.

Heřman Bílek, který, jak známo, odsouzen byl k smrti, zaslal v těchto dnech chicagskému "Dennímu Hlasateli" dopis následujícího znění: "Jak jsem vám našel, jsem ve velikém neštěstí postaven, a jelikož jsem nevinný, tak bych vás prosil, kdybyste věděli nějakou cestu, abych mohl dostati nějaký příspěvek na svoji obhajobu. Nemám přítele na tomto světě, kdo by se mne ujal. Tak bych vás prosil, byste byli tak laskavi a něco pro mne udělali, neb jsem nevinný a nevím ničeho o trávění členů rodiny Vrzalů. Doufám, že česká veřejnost nenechá na to dopustiti, abych byl nevině trěstán takovým hrozným způsobem. Já vám mohu přísahat před bohem nebeským, že jsem neviný a nevím jediného slova u otrávení členů rodiny Vrzalových. Nedovedete pochopit, jak musím zoulet, když slyším věci tak hanebné, o kterých mi není nic známo. Já neza-

pírám, že jsem ve svém obchodě dělal ledacos, co jsem dělati neměl, ale nikdy jsem nikoho neotrávil a ani nebylo mojí myšlenkou, komu ublížit. Není pravda, co se říkalo u soudu, že jsem nikdy nopracoval. Já jsem pracoval od 13 až do 30 let, a teprve před 7 lety jsem se chopil vykládání karet. Ostatní leta stále jsem pracoval, nikdy jsem nic zlého neprovedl a nikdy zavřen nebyl, vůbec jsem ani k soudu nepřišel. Do tohoto neštěstí jsem se dostal nevinně. Nezapírám, půjčovali mně peníze, ale žádného milostného poměru a paní Vrzalovou jsem neměl. Ctěná redakce! Mohu přísahat, že jsem jak živ žádný arsenik v ruce neměl, vše, co mluvili proti mně u soudu, byla lež. Já byl nevinně odsouzen. Tak pro boha prosím český lid, by se mne ujal, neb nemám přítele na světě než svoji chudou rodinu. S pozdravem na vás všechny znamenuj se váš nešťastný krajan Heřman Bílek."

Sebevražda krajana.

V ložnici svého bytu v domě č. 1373 Ave. A v New Yorku, jež sdělil ještě s jedním krajanem, skončil dne 24. července mezi 5. a 6. hod. odpo. sebevraždou krajan J. Koutek, asi 36letý. Oběsil se; patrně z omrzlosti života. Pocházel z Kutné Hory, byl vyučen obuvníkem a do Ameriky přišel před 5 lety. Zde však brzo zanechal svého řemesla a chystal se do různých zaměstnání s menším nebo větším zdarem. Dle všeho se v Americe sklamal a proto si zoufal.

Nadaná česká skladatelka.

Všeobecnou pozornost upoutala k sobě mladá česká dívka Charlotta Lisová v Clevelandu, která několika svými skladbami představila se obecenstvu jako nadaná skladatelka. Jest pro nejmladší hudební skladatelkou města Clevelandu. Skladby její jsou neobyčejně zdařilé a hudební znalci předpovídají mladé nadané kujaně naši skvělou budoucnost. Přes to, že nechtá více jak 16 let, napsala již několik hudebních komposic. Její nejnovější publikace Sweet Lilacs způsobila rozruch. Tisíce výtisků prodá se v hudebním Kaiserově i Miltnerově obchodě na Broadway. Mladá dívka tato jest opravdu vynikajícím zjevem ve svém oboru a obětuje mu velmi mnoho hodin. Má talent v odhalování vděkuplných melodii, jež rychle zaujmají lidovou obrazovnost, — hned ve vysokých, hned v hlubokých, budoucnost v hudbě naplňuje přátele její nejlepšími nadějemi.

Krajan zastřelen farmáři.

V minulých dnech přinesly noviny zpráva, že v okolí Gary, Ind., zastřelen byl jistý člověk, jenž se v okolí tom potuloval a tak podivně si počínal, že uváděl obyvatele v postrach, a konečně také postřelil policistu, který chtěl jej zatknouti. Následek toho byl, že na ubožáka uspořádán byl nerozumnými tamními obyvateli hon, jako na dravou zvěř. Na sto padesát obyvateľů, ozbrojených ručníci a revolvery, vypravilo se za ním, a když jej spatřili v dohledu, asi 2 mile daleko od Gary, Ind. počali po něm pátliti. Za nedlouho ležel ubožák v trávě jako mrtvola s tělem od kulek a broků celým prošťřeným. Po jeho smrti se zjistilo, že dostal do těla 4 kulky a množství broků a že jedna z kulek provrtala mu hlavu, kteráž rána byla smrtelnou. Mrtvola byla dopravena do Whiting, Ind., kde koroner Dr. Hostans konal nad ní inkvest, kterým se zjistilo jeho jméno. Mrtvola byla pohřbena na hřbitově v Polleton u Gary. Teprve dne 23. července se zjistilo, že nešťastník ten, kterého považovali tamní obyvatelé za divokého muže, byl choromyslný dělník Jan Mareš, jenž do nedávna zaměstnáán byl u firmy Great Lakes Dredging Co. Mareš, jehož bydliště není známo, byl asi 35 let star. Stotožnění jeho bylo umožněno dopisem, který psal svému otci Matěji Marešovi, jenž žije v Čechách, snad v Přestěch. Z dopisu dalo se na první pohled vyčísti, že nešťastník ten byl choromyslným, neboť psal: "Dábel pravi, že jsou za mnou a že se musím zabít. Budou mti se mnou zápas, dostanou-li mne. Žádám, by moje matka, sestra a milenka se za mne modlily. Dábel tak poroučí." Další obsah dopisu jest nesuslovitý, však lze

přece z něho vyčísti, že Mareš pomýšlel na sebevraždu spíše než na utrácení cizího života. Pracovní listek v předu zmíněné firmy rovněž byl v jeho kapsách nalezen a mimo toho několik drobností.

Český lékárník zprovoval se se světa.

Karel Volánek, lékárník z č. 2439 Walton ave., v Bronx, New York, byl nalezen v pokoji hotelu Imperial mrtv. Koroner prohlédl mrtvolu a zjistil, že zemřelý spáchal sebevraždu. Paní Volánková pravila, že obchod jejího manžela byl výnosný, ale přý se přepracoval a spáchal asi čin ten v návalu šílenství. Volánek obchod nalézal se v č. 3194 3. ave.

DROBNÉ ZPRÁVY.

- * Nedaleko Eau Claire, Mich., událo se na dráze Big Four železniční neštěstí, při němž 3 osoby přišly o život. Je to už několikáté neštěstí, jež událo se v státu Michigan.
- * Dle posledních zpráv o velkém neštěstí na moři u kalifornského pobřeží, seznam zachráněných z lodí Columbia a San Pedro obsahuje 168 jmen, takže 97 osob buď utonulo, anebo dosud je nezvětno.
- * Na farmě bratří Josefa a Adama Warda, nalézající se blízce Steubenville, O., nalezeno bylo zřídlo petroleje, které dává 500 sudů petroleje denně. Z chudých farmářů rázem stali se boháči.
- * V Lorain, O., zbožil se most přes řeku a veliké množství spadlo do řeky. Právi se, že značná část lidí se utopila, ale dosud ví se pouze o dvou mrtvolách.
- * Rybář Marshall Franks v Carmi, Ill., nalezl v mušlové skořápce perlu, která vážila 46 gramů. Perla tato byla neobyčejně krásná a Franks obdržel za ni \$250.
- * Wisconsin v poslední době utrpěl velice mnoho prudkými bouřemi a tornády, které mnoho škody natropily. Zničeno bylo množství obydlí, mostů, ba i několik lidských životů padlo za obět rozrušeným živlům.
- * Vlakem dráhy Lake Shore blízce Clevelandu, O., poranění byli 3 malí hošiči, kteří hráli si blízce trati, tak, že o uzdravení jejich velmi se pochybuje.
- * V San Francisku, Kal., došlo v minulých dnech v kůlnách pouličních drah k bitce mezi zaměstnanci. Čtyři mužové byli při této srážce postřeleni. Kúlby byly zapáleny, ale hasičům v brzku podařilo se je uhasiti.
- * Z Virginia, Minn., se oznamuje, že co nejdříve skončena bude stávka v tamních železnicích dolech. Dělníci pomalu vrací se do práce a v době brzké bude jich v práci již většina. Po 16 vřátli by se do práce také přistavali dělníci, protože neměli ž žádných vyhlídek na vítězství.
- * V St. Louis, Mo., v minulých dnech panovalo vedro přímo nesnesitelné. Veliké množství následkem horka onemocnělo a několik osob zemřelo.
- * Podivným způsobem přišel o ruku vojenský výplatčí Eugene Coffin v Manile. Při počítání peněz dostala se mu do ruky náška a rána stala se tak vážnou, že musela mu býti ruka odřata, neboť jinak Coffin podlehl by byl otrávené krve. Připravily jej o ruku jen peníze.
- * V Little Rock, Ark., spáchala dne 25. července hrozným způsobem sebevraždu paní Anna Loweová. Poněkud nepohodla se s mužem a následkem toho umřela si, že se se světa zprovovali. Když byla sama doma, vřila si na hlavu gubnu řídkého dehtu, načež tento zapálila. V hrozných bolestech skonala.
- * Jak se z Baggs, Wyo., oznamuje, nalezena byla v diluvialních ložiskách wyomingských kostra obrovského ještěra, který až dosud je největším zjištěným předpotopním zvířetem. Kostra tohoto ještěra je dlouhá 314 stop. Kostra tato je krásně zachovalá a u všech odborníků vzbuzuje obdiv.
- * Dne 25. července vydáno bylo oklahomským gubernérem Frautzem prohlášení, jímž určí se volby v Oklahomě a Indian Territory na den 17. září, kteréhož dne má každý oprávněný volič hlasovati buďto pro uavřovanou ústavu, anebo proti jejímu přijetí. Téhož dne volení budou státní úředníci a zástupci do kongresu Spoj. Států.